

NOTAT TIL KOMMUNESTYRET
HISTORISKE OPPLYSNINGAR OM EIDSMANHUSET -
DET GAMLE KOMMUNEHUSET I FREKHAUG.

Kulturkonsulentent fann det rett å "spore etter" kulturhistoria til ovanforneemde hus, då dette området i reguleringsplan for Frekhaug Aust fekk tilbake "stripene". Reguleringsføresegnene konkluderte med at "bruken" var avgjerande for restaurering.

Området i Havnebrekka som kommunen eig i dag, vart på 1800-talet (slutten) nemnt som "Pilgården". Dette namnet kom seg av at eigedomen var omkransa av store piletrar. Desse vart hogd ned av Magne Frekhaug. Gjenståande hus har frå gammalt av har bore namnet "Sjursehuset", noko som nok går attende til den første eigaren. Huset kom frå Bergen til Meland etter 1850. Det var vanleg at dei som flytta ut frå ein familie og busette seg andre stader, fekk hus som er ein del av "arveoppgjeret". Dette ser me har vore vanleg innafor kommunane i Nordhordland. Bergen høyrer og naturleg til dette opplandet.

Informant Elisa Tvedt, som i dag bur i Bergen og var ein av arvingane til eigedomen "Pilgården", fortel denne kulturhistoria om dei to husa. Morfar til Elisa Tvedt, - Johan Olsen - kjøpte eigedomen Pilgården i 1910. Grunnen er bygsla frå Nordgarden. Bygselkontrakten var spesiell, då den gav evigvarande bygselrett til Johan Olsen og seinare eigarar. Familien har denne bygselkontrakten. Johan Olsen døydde i 1919. Eigedomen vart då overført til 3 gjenlevande døtre. Elisa Tvedt si mor, - Ågot Torkildsen var ein av arvingane. Ho overdrog sin rett til dei to andre søstrene, Randi Olsen og Gudrun Henriksen. Desse eigde då kvar sin halvdel. Familien Henriksen reiste til Amerika i 1928. Randi Olsen drog året etter.

Eigedomen vart då leigd ut til sumarhus, medan Randi Olsen var bortreist. Ho kom attende i 1931. Etter kort tid flytta ho til Frekhaug og budde her 9 månader i året. Dei første åra i "Sjursehuset". Dette huset er opphaveleg frå slutten av 1800-talet. Det gamle kommunehuset som i dag er reve, vart bygd av onkelen til Emma Langeland ved namn Haldorsen. Dette huset vart difor kalla "Haldorsenhuset". Tunet til desse to husa har gjennom alla år vore nytta som fotoplass for mange, m.a. fotograf Bjørkum.

Randi Olsen leigde bort "Haldorsenhuset" til "Mollesøstrene". Dei var 5 i alt. Litt seinare bytte Randi Olsen hus med "Molledamene", som då fekk leige det noverande "Sjursehuset".

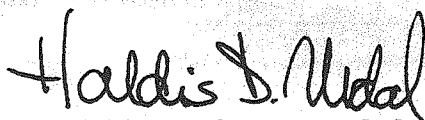
Tante Randi (Olsen) døydde i 1955. Eigedomen vart då seld til Meland kommune. Dåverande ordørar Åmdal hadde mange tankar om bruken av eigedomen, m.a. var det nemnt at den kunne nyttast til "aldersheim". Kommunen lovte at dei skulle ta godt vare på eigedomen.

Informant Elisa Tvedt og hennar familie har ei mengde med bileter frå området og sjølve Havnebrekka. Dei har og store kunnskaper om historia knytt til dette området frå farne tider, frå den tida det var eit yrande liv på Frekhaug kai og i Havnebrekka. Dette tek kulturkonsulentane ikkje med i denne orienteringa. Mannen til Elisa Tvedt har sitt opphav frå Meland. Dei føler difor at denne eigedomen er ein del av deira slektstilknytning til Meland på begge sider. I dette miljøet har det m.a. vore butikk, post, meieri, garveri og skomaker. Det var eigen brønn til garveriet.

Kulturkonsulentane vonar at Meland kommune saman med dei private i Havnebrekka, ser den kulturhistoriske verdien "Sjursehuset" har i dette miljøet, sjølv om "Haldorsenhuset" diverre er reve. Når ein knyter bruken til "Sjursehuset" opp til noko fornuftig, steller området utvendig, vil vere ein del av den vesle "kulturhistoria" som er attende i Frekhaugområdet/Nordgarden.

Vert vedtaket positivt vil ein i samarbeid med gjenlevande familie og kjentpersonar lage ein kulturhistorisk dokumentasjon av heile området i form av bileter og historie knytt til staden. Denne historia kan vere ein del av utsmykkinga inne i "Sjursehuset". Kulturkonsulentane ser på Kvinnenettverksgruppa som ein god og resurssterk brukar av huset og uteområdet. Det er difor rett å nytte offentlege midlar til restaurering av dette miljøet, som då ivaretek den kulturhistoriske delen, samt at bygningen/staden kan nyttast som ein arbeidsstad for hantverkstradisjonar.

Meland kulturkontor

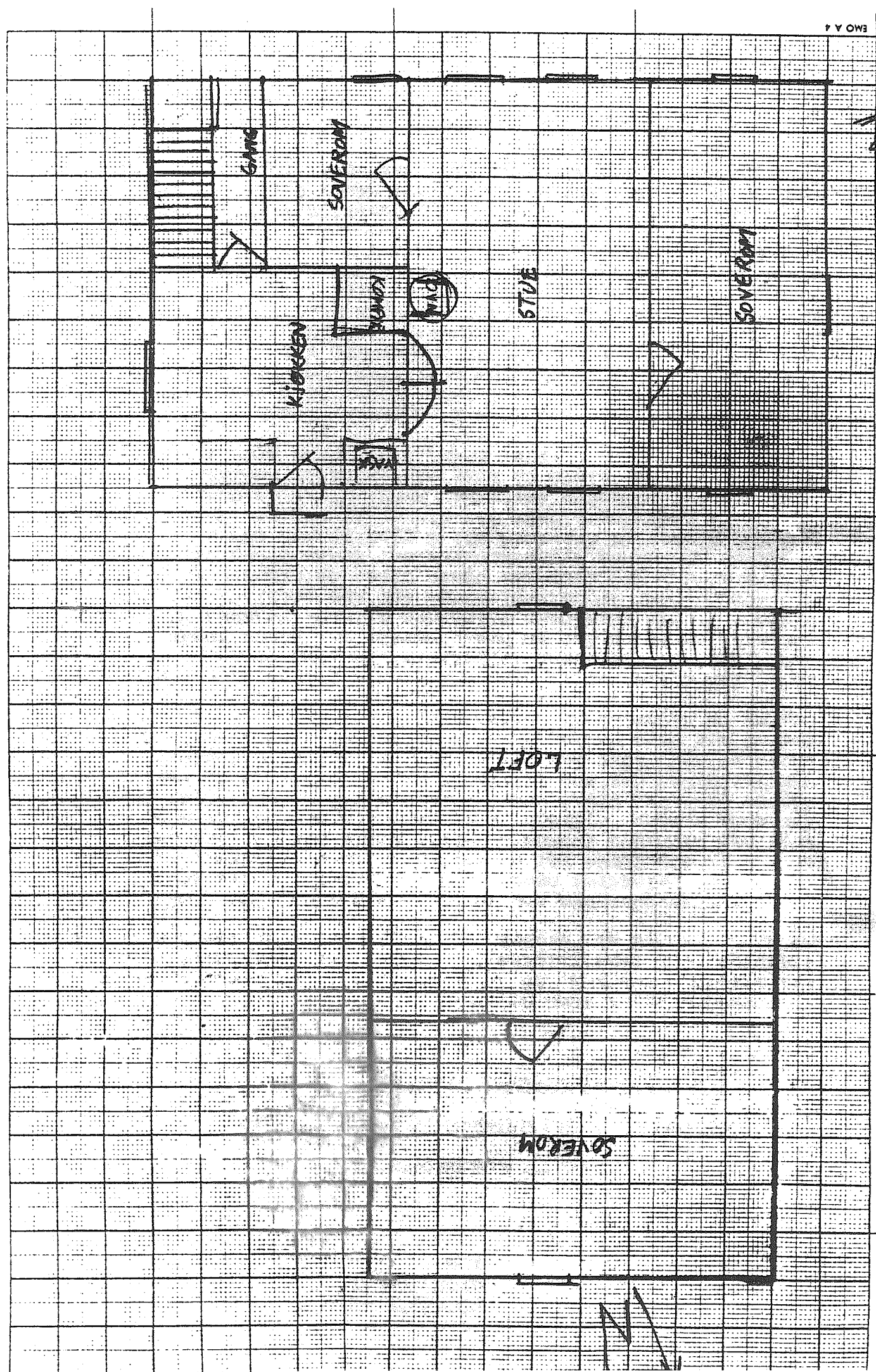

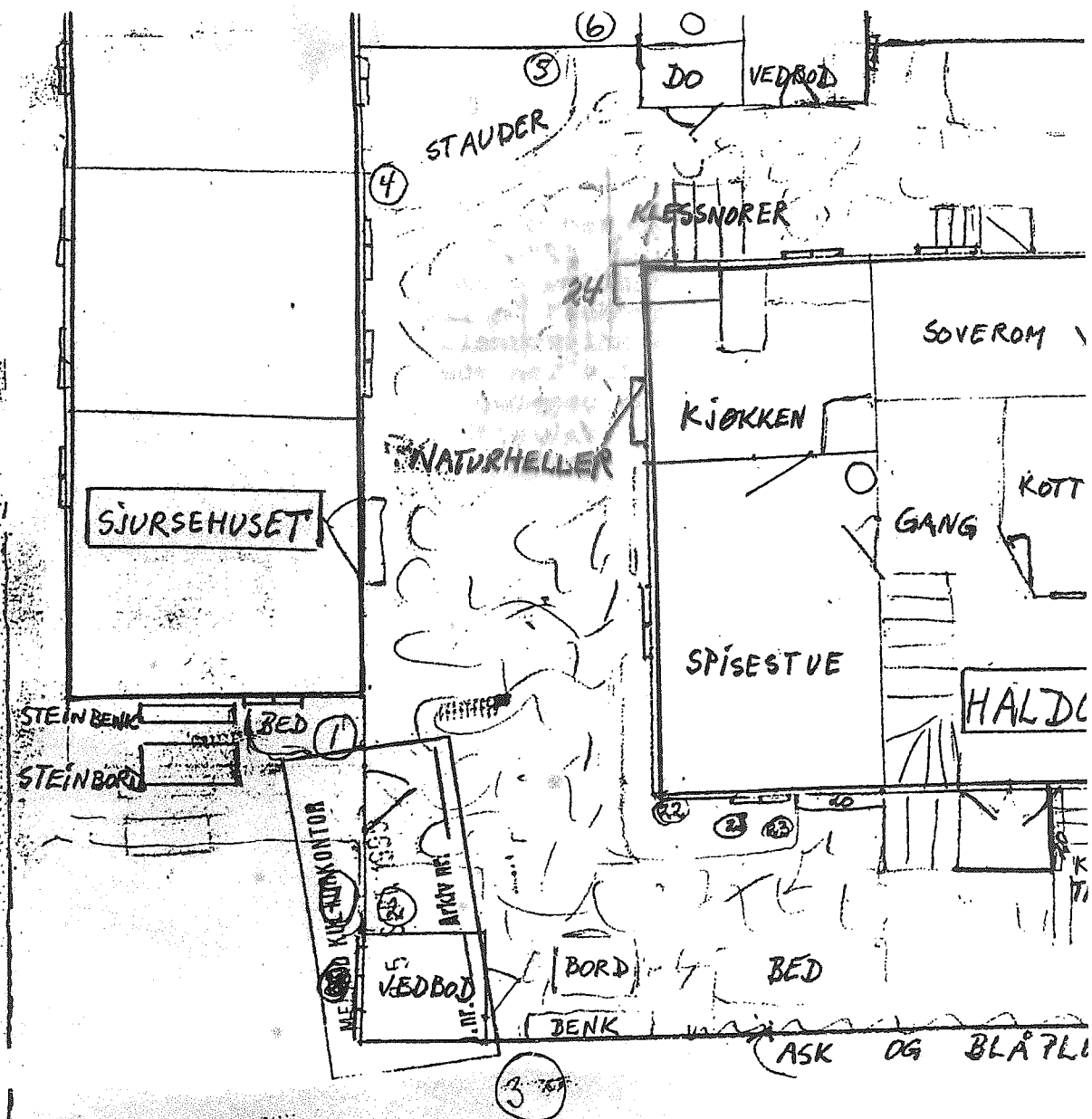
Haldis Dokken Urdal
kulturkonsulent.

Kopi: Elisa Tvedt.

1/2

2. URSKETS Huset
INDDELING FRA 2. OG 1. ELDSTETTI DA.
1. og 2. etage

- 1 GENTSPIREA
- 2 STRILEBÆR
- 3 LØNN
- 4 JASMIN
- 5 KIRSEBÆR
- 6 BJERK
- 7 VANNTØNNE
- 8 STAUDE

- 9 SYRIN
- 10 STEINHELLE
- 11 STEINBED
- 12 STEINBORD
- 13 EPLETRE
- 14 PLOMETRE
- 15 SOMMERBLØMSTER
- 16 PÆRETRE

- 17 MOREL
- 18 PLOM
- 19 FLAG
- 20 BLØM
- 21 LYS
- 22 VED
- 23 PRES
- 24 KISLA
- 25

5/9-1995

Tegnet etter hukommelse av: Elisa Tvedt
 Fantoftvegen 7,
 5032 Minde
 Tlf. 55282126

Kopi sendt 6/9-95: Elisa Tvedt

Hand-drawn floor plan of a house. The plan includes the following labels and features:

- Top:** A small structure labeled "EFOY".
- Top Left:** A room labeled "RNAPPSTUE".
- Center:** A large room labeled "RANDASTUE".
- Right:** A staircase labeled "10" and a vertical label "BREGNER".
- Bottom Left:** A room labeled "HUSET".
- Bottom:** A dimension line labeled "2.0" and three numbered circles: 7, 8, and 9.
- Bottom Left (outside):** A label "TERRASSE, TØPT".

17

5

14

13

福

12

16

MARK (PLEN)

RIPs 09 SOL BAEK

STIKKELSBAER

STAU DER

PRYDBUSKER, BLOMSTER 06	BAER BUSKER
-------------------------	-------------

18

"PILEGÅRDEN," med SJURSEHUSET og HALDORSHUSET, Aegnet 3/8-95
 efter Kjøkkommelse. Kommunen overtog ejendommen høsten 1955.

VI HAR ANTYPDET BED LANGS NOEN VEGGE

ALLE BED HADDE GRESSKANTER.
SNEKLOKKER OG PÅSKELILJER I PLENEN.

GARDSPLASSEN HADDE NATURHELLER,
MED GRESS I MEHL OM.

UNDER VERANDAN VAR DET SPILEGITT
VERANDATRAPP AV TRE, DE ØVRIGE STEIN.

OPPRINNELIG SPILE GJERDE RUNDT EIENDOMME
OPPR. PILETRUTEN FOR GJERDET RUNDT EIEND.

BLE SENERE HUGD NED AV GRUNNEIEREN.
SENERE NETTINGGJERDE OG -PORTER.

SENERE NETTINGGJERDE OG -PORTER.

E
RE
ING
KASSER
(STÅR FORTSATT DER)

RDS ROSE
K (SYNKE BRØNN)